

Những Lời Khai Thị Trí Huệ Trong Kinh Kim Cang

Chủ Đề 845: Vô Trụ Nhi Trụ

Chủ giảng: Pháp sư Tịnh Không

Thời gian: Tháng 05 năm 1995

Địa điểm: Cư Sĩ Lâm Phật Giáo Singapore

Trích lục từ: Báo cáo nghiên cứu Kim Cang Bát Nhã (Tập 072)

Chuyển ngữ: Tịch Minh

【Phát mà vô phát, mới là chân phát. Trụ và hàng phục đều nằm trọn trong đó cả. Phải biết rằng sinh tâm như thế, chính là vô trụ mà trụ. Ba câu kể từ ‘Ung diệt độ nhất thiết chúng sinh’... (Nên diệt độ tất cả chúng sinh ...), chính là ý nghĩa hàng phục kỳ tâm.】

Chúng ta bắt đầu xem từ đoạn này. Thế Tôn ở chỗ này dạy chúng ta phát tâm. Phát tâm nói thật ra là việc tương đối chẳng dễ dàng; không phát Bồ Đề tâm thì chính là phàm phu, nếu chân thật phát được Bồ Đề tâm, thì chính là Bồ Tát Sơ Trụ của Viên Giáo. Trong quá khứ, đặc biệt là các đồng tu học Giáo, thường thường đối với việc phát Bồ Đề tâm chưa nắm thật rõ ràng. Trong Kinh có dạy, trong Luận cũng có giảng, nên cũng tự cho rằng mình đã phát Bồ Đề tâm, đến chỗ này mới hiểu rõ, hóa ra Bồ Đề tâm có nhiều điều kiện ở trong đó như vậy; nếu không hội đủ những điều kiện này, thì đó không gọi là phát Bồ Đề tâm. Nếu trong tâm vẫn còn tồn tại một ý niệm rằng mình đang phát Bồ Đề tâm, thì người này chưa phát Bồ Đề tâm. Bồ Đề tâm là gì? Bây giờ chúng ta đã hiểu rõ, hóa ra đó chính là chân tâm, chính là chân như bản tánh. Bồ Tát Viên Giáo Sơ Trụ, phá một phẩm vô minh, thấy một phần chân tánh, phần chân tánh đó gọi là Bồ Đề tâm. Bồ Đề có nghĩa là giác, chính là tâm giác ngộ chân chánh hiện tiền. Chỉ cần có một vọng niệm tồn tại, có một ý niệm “phát” ở trong đó, thì đã chướng ngại, đã cản trở chân tâm của chúng ta mất rồi, thì đó đâu thể gọi là phát tâm. Phải đích xác không còn một vọng niệm nào cả, cho nên chữ “phát” ở chỗ này là “vô phát” (không phát). Quý vị cần nên biết, quý vị “phát” là sai lầm rồi, mà quý vị “không phát” cũng sai lầm luôn; cho nên nhất định phải là “phát mà vô phát, vô phát mà phát”, đó mới là “chân phát” (thật sự phát tâm). Chư vị phải hết sức tỉ mỉ, đem câu này đọc tụng nhiều lần, quý vị mới có thể hội được ý nghĩa này. Đây chính là điều Kinh Kim Cang nói: hai bên đều không trụ, trung

đạo cũng không có; đây chính là sự biểu hiện của chân tâm hiện tiền. Phía trước, cho dù Tôn giả Tu Bồ Đề có đang nói đến người sơ học, hay là nói người tu hành lâu năm, tâm phải an trụ ở đâu, vọng tưởng phải làm sao để hàng phục; một câu này của Thế Tôn đã giải đáp trọn vẹn tất cả những vấn đề ấy, cho nên nói “trụ và hàng phục đều ở trong đó vậy”, thấy đều nằm trong một câu này.

Phải biết rằng sinh tâm như thế, chính là vô trụ mà trụ. Chỗ khác biệt giữa Phật Bồ Tát và phàm phu chúng ta, chính là tâm của các Ngài là “trụ mà vô trụ, vô trụ mà trụ”. Tâm của phàm phu chúng ta là hữu trụ, rơi vào trong cái “trụ”; trời Tứ Không, bậc Thánh Tiểu Thừa, các Ngài lại trụ ở trong cái “vô trụ”; rơi vào “hữu” hoặc “vô”, chung quy vẫn là hai bên (nhị biên). Không giống như chư Phật Bồ Tát, các Ngài là trụ mà vô trụ, vô trụ mà trụ, vẫn là hai bên không lập; sự cao minh của các Ngài chính là cao minh ở chỗ này. Tâm đã phát hay chưa? Phát rồi, tuy phát mà giống như không có chuyện gì; tuy giống như không có chuyện gì, mà các Ngài đã chân thật phát tâm. Tướng trạng của việc phát tâm, chúng ta nhất định phải hiểu rõ; có phát tâm hay không thì phải nhìn từ trên tướng. Tướng là gì? Tứ Hoảng Thệ Nguyên chính là tướng của việc phát Bồ Đề tâm. Ngài thật sự có ý nguyện độ chúng sinh, Ngài thật sự đang đoạn phiền não, thật sự đang học pháp môn, không mỗi không nhàm; đây chính là tướng, thế này là đã phát tâm rồi. Phát rồi thì làm sao lại là vô phát? Ngài hoàn toàn không có cảm giác rằng “ta đang phát Bồ Đề tâm”, không có! Niệm niệm muốn độ tất cả chúng sinh, nhưng Ngài hoàn toàn không nghĩ tới “ta phải độ tất cả chúng sinh”, không có! Niệm niệm đang đoạn phiền não, Ngài cũng không nghĩ tới “ta phải đoạn phiền não”. Thấy đều tựa như không có chuyện gì, trong tâm thanh tịnh vô nhiễm, rõ ràng sáng tỏ. Mà ở trên sự tướng thì không mỗi không nhàm, giống như Phổ Hiền Bồ Tát giảng trong phẩm “Hạnh Nguyên” là “vô hữu bì yếm” (không có nhàm mỏi). Chư vị từ những chỗ này mà đi thể hội, đi lĩnh ngộ, chỗ khác biệt giữa Phật Bồ Tát với phàm phu và Nhị Thừa Quyền Giáo, thì quý vị sẽ sáng tỏ ngay. Ở chỗ này một mảy may cũng không thể sai lệch, cái gọi là “sai một ly, đi một dặm”, một chút cũng không thể sai sót. “Ưng diệt độ nhất thiết chúng sinh” (Nên diệt độ tất cả chúng sinh); ở phần trước, cuốn kinh này của chúng ta tại đoạn thứ 112, kinh văn đoạn 112, chư vị lật lại xem: “Ngã ưng diệt độ nhất thiết chúng sinh, diệt độ nhất thiết chúng sinh dĩ, nhi vô hữu nhất chúng sinh thật diệt độ giả” (Ta nên diệt độ tất cả chúng sinh, sau khi diệt độ tất cả chúng sinh xong, mà thật không có một chúng sinh nào

được diệt độ). Chính là chỉ ba câu này, ba câu này chính là ý nghĩa hàng phục kỳ tâm vậy.